

Elfelagið Sev
Postbox 319
Landavegur 92
110 Tórshavn

Argir hin 12. juli 2024
Málsnr.: 24/05307-19
Tykkara málsnr.:
Málsviðgeri: Roar Olsen

Góðkenning av umhvørvisárárinsmeting fyri vindmyllur, Klivaløkshagi, Sandoy

Umhvørvistovan góðkennir, sambært §16, stk. 1 í løgtingslóg nr. 59 frá 7. juni 2007 um el og fjarhita (elveitingarlógin), sum seinast broytt við løgtingslóg nr. 67 frá 30. mai 2024, umhvørvisárárinsmetingina hjá elfelagnum SEV av uppskoti til vindmyllur í Klivaløkshaga, Sandoy. Grundarlagið undir avgerðini er viðgerð av upplýsingunum í umhvørvisárárinsmetingini frá SEV við fylgiskjølum og av upplýsingum í innkomnum hoyringarsvarum.

1. Umsókn

Elfelagið SEV sendi tann 16. apríl 2024 Umhvørvistovuni umhvørvisárárinsmeting av uppskoti til vindmylluverkætlan í Klivaløkshaga í útnyrðing úr Sands bygd og Gróthúsvatni.

2. Lýsing av verkætlan

Klivaløkshagi verður nýtt sum felagsheiti, hóast økið, har sum vindmyllur og atkomuvegur ætlandi verða staðsett, eisini fevnir um aðrar hagapartar. Verkætlanin tekur støði í fimm til sjey vindmyllum. Fyri at fáa sum mest burtur úr vindinum skjýtur SEV upp at staðseta myllurnar úr 168 upp í 277 metra hædd og at binda atkomuvegin í vegin millum Sand og Skopun norðan fyri íbindingina frá undirsjóvartunlinum. Vindmyllulundin verður bundin í koplingsstøðina heima á Sandi, og verða kaðlar so vítt møguligt lagdir í vegirnar.

Verkætlanin verður boðin út, og endaligt tal, slag, stødd og neyv staðseting av vindmyllum og atkomuvegi er upp til bjóðandi feløgini. Ráðgevandi fyrirtøkan Norconsult hevur greinað óljóð, skuggakast og endurskin við støði í myllum, sum lúka íbindingartreytirnar hjá SEV og eru góðkendar til strangasta IEC Windclass Ia í mun til vindferð og turbulens (talva 1).

Lendistørvurin er mettur at vera um 30.000 m², íroknað um 2.000 m² til vindmyllufundament, 6.000 m² til kranaøki og 22.000 m² til atkomuveg og vegir millum myllurnar.

Í greiningini eru tær størri myllurnar, V117 og E115, staðsettar á neyvt somu støðum, í einum raði, tær smærru myllurnar í tveimum røðum, sí mynd 1 og 2.

Mynd 1. Staðseting av sjev Vestas V117 vindmyllum í einum raði.

Tær smærru myllurnar standa í tveimum røðum, tó er ein fleiri av E82 í mun til V105.

Mynd 2. Staðseting av vindmyllusløgnum V105 (6) og E82 (7) í tveimum røðum.

Talva 1. Tal, slag, stødd, hædd og framleiðslumáttur hjá ætlaðum vindmyllum í Klivaløkshaga

Tal	Framleiðari & slag	Tvørmát, D	Hædd á torni	Samlað hædd	Framleiðslumáttur	Samlað
		Metrar	Metrar [m]	Metrar [m]	Megawatt	Megawatt
7	Enercon E82	82	78,3	119,3	3,0	21,0
6	Vestas V105	105	72,5	123	3,6	21,6
5	Enercon E115	115	78 ella 92	135 ella 150	4,26	21,3
5	Vestas V117	117	92 ella 97	150 ella 155	4,2	21,0
7	Vestas V117	117	92 ella 97	150 ella 155	4,2	29,4

Tølini í myllunøvnunum vísa tvørmátið á myllunum (veingjabreiðið).

3. Umhvørvisárinsmetingin

Umhvørvisárinsmetingin viðgerð hvørji árin verkætlanin kann hava á náttúru og umhvørvi.

Í sambandi við uppskotið til vindmyllulund í Klivaløkshaga eru tøkniligar og lívfrøðiligar kanningar gjørdar, og er úrslitið av hesum í fylgiskjølum til umhvørvisárinsmetingina. Eftirgerðir (simuleringar) av óljóði, endurskini og skuggakasti eru gjørdar av óheftari ráðgevandi fyrirkøku, Norconsult. Úrslitini vísa, at ljóðið frá myllunum lýkur krøvini í galdandi vegleiðing fyri øki við bústøðum og frítíðarbústøðum, skuggakast í bygdum øki verður undir 10 tímar um árið, og bústaðarøki og ferðsla á almennum vegum verða ikki ávirkað av endurskini. Myllurnar verða sjónligar frá Sands bygd, Mølheggjunum, Sandsvatni, inni í Dali, av Hálsavøtnunum, í Trøðum, við Gróthúsvatn og í Søltuvík og økjunum har um leiðir.

Í fylgiskjali til umhvørvisárinsmetingina er frágreiðing um lívfrøðiliga margfeldið í Klivaløkshaga, sum endurgevur úrslit frá kanningum av lendi, gróðuri, vátlandum og fugli, gjørdar eftir leisti, sum Tjóðsavnið nýtir. Kannaða økið er nakað víðari enn vindmyllulundin, úr 100-150 upp í 300 metra hædd. Økið hevur blandaðan vøkstur, er yvirhøvdur berligt, lutvíst grýtt, í støðum grasvaksið við lítlum vátøki í útsynningspartinum við vindmátungarmastrina.

Kanningar av plantum, innsavning av skordýrum og teljing av fuglum er gjørt í juni-juli av skikkaðum fólki, sum eru von og hava gjørt flestu kanningar higartil í sambandi við føroyskar vindmyllulundir. Nýttir vórðu leistir, sum eru og/ella hava verið galdandi í grannalondunum. Økið er gingið eftir linjum við stuttari frástöðu og skrásett er, hvar fuglurin er eygleiddur, og um hann er hoyrdur, sæddur á jørðini ella á flogi. Í frágreiðingini sæst, hvørji sløg eru fevnd av altjóða skyldum sambært Bonnsáttmálanum (Convention on the Conservation of Migratory Species, CMS), hvussu støðan er hjá fuglasløgnum í Føroyum sambært fyribils føroyskum reyðlista (Fosaa, 2005¹), umframt hvør váði og ávirkan kann væntast av verkætlanini á einstaka fuglaslagið.

Eygleidd fuglasløg, tal av pørum av hvørjum slagi og staðseting av reiðrum sæst í talvu 2. Flest eru í vestara og sunnara parti, færri í norðara og eystara parti. Í Klivaløkshaga vóru funnin 54 pør av 12 fuglasløgum, fram við ætlaða atkomuvegnum 15 pør av 12 sløgum, mest av teimum

¹ Fosaa, A. M. & fl. 2005. Reyðlisti https://www.researchgate.net/publication/278025208_Fyribils_Reyðlisti

somu sløgum sum í haganum. Kring Gróthúsvatn vórðu funnin 9 sløg. Av hesum vórðu bert einstakir fuglar av tveimum sløgum eygleiddir í Klivaløkshaga og av fyra sløgum fram við ætlaða atkomuvegnum.

Føroyar eru fevndar av Bonnsáttmálanum (CMS), eisini um fuglurin ikki reiðrast í Føroyum, at verja lendi, sum fuglurin nýtir til hvíld í flytitíð, vetrarvist og har fuglarnir reiðrast.

Sambært frágreiðingini um lívfrøðiliga margfeldið í Klivaløkshaga ávirkast kjógvi og skúgvur upp til 500 metrar frá vindmyllum, og eiga serlig atlit at takast at hesum. Frágreiðingin mælir eisini til at taka serligt atlit at grágrælingi. Í talvu 2 sæst, hvussu tey ymsu fuglasløgini væntast at verða ávirkað av vindmyllum. Tann, sum vinnur útboðið, skal í størst møguligan mun taka atlit at hesum.

4. Málsviðgerð

4.1 Almenn hoyring

Umhvørvisárárinsmetingin varð lýst alment á heimasíðuni hjá Umhvørvisstovuni 30. apríl við møguleika hjá øllum at gera viðmerkingar. Freistin at gera viðmerkingar var 4. juni 2024.

Tá freistin var farin, hevði Umhvørvisstovan fingið tvey hoyringarsvar, annað frá fólki á Sandi, og hitt frá Føroya Fuglafrøðifelagi.

Niðanfyrri verða innkomnu viðmerkingar viðgjørðar.

4.2 Viðmerkingar frá Føroya Fuglafrøðifelagi (fuglafrøðifelagnum)

4.2.1 *“Tað tykist ósannlíkt, at eingin ljóðdálking skal vera eftir 500 metrum, nú tað í opnum lendi kann hoyrast órógvandi ljóð munandi longur vekk... (yvir 1 og upp í 2 km)”.*

Tær gjørdu eftirgerðirnar (simuleringarnar) vísa, at óljóð frá ætlaðu myllunum í økjum við bústøðum og frítíðarbústøðum er niðan fyri galdandi markvirði. Tað merkir ikki, at einki ljóð kann hoyrast í hesum økjum.

4.2.2 *“Tann lægsti og sunnasti parturin av ætlaða vindmylluøkinum umskarast við sonevnt Important Bird Area (IBA)²”.*

Sum føroysk IBA-økir er so at siga alt føroyskt bjargalendi, umframt vøtn og vátlendir, uppi í hesum Gróthúsvatn og Stóra- og Lítlavatn í landsynning úr Sands bygd. Eftir uppskotunum til staðseting av vindmyllunum er fjarstøðan 300-500 m frá fuglaríka, lág- og vátlendinum fyri vestan, um 1 km frá Gróthúsvatni og ½-1 km frá bjargalendinum fyri sunnan. Møguliga ferðast fuglur úr Klivaløkshaga í lág- og vátlendið fyri vestan og í bjargalendið fyri sunnan eftir føði. Fáir fuglar av sløgum, sum halda til við

---

² Sambært fuglafrøðifelagið er Important Bird Area programmið globalt tiltak frá BirdLife International, ið eyðmerkir økir, sum eru týðningarmikil fyri fugl og annað lívmargfeldi, og verða økini eyðmerkt út frá fastløgðum krøvum.

Gróthúsvatn, eru eygleiddir í Klivaløkshaga og fram við ætlaða atkomuvegnum, og tað sæst ikki stórvegis av bjargafugli í Klivaløkshaga.

- 4.2.3 *“Reyðlistin frá 2005 er ótíðarhóskandi og ikki nóg gott avgerðarstöði í dag. Í øðrum londum, og internationalt, verða reyðlistarnir dagfórdir hvørt fimta til sjeynða ár, fyri betur at kunna fylgja gongdini í lívmargfeldinum.”*

Umhvørvisstovan tekur av somu orsök eisini stöði í metingum hjá tí alment viðurkenda International Union for Conservation of Nature, IUCN, av stöðuni hjá hvørjum fuglaslagi sær í altjóða og evropeiskum høpi fyri at kunna viga atlit til, hvussu viðbrekin ella hótt fuglasløg eru. Umframt í altjóða sáttmálabindingum. Í talvu 2, ytst høgru megin, er fyri hvørt slag mett stöða og gongd í føroyskum og evropeiskum høpi.

- 4.2.4 *“vandi er fyri, at fuglur rennir seg í vindmyllurnar. Ósamsvarandi upplýsingar eru um, hvussu fuglur ávirkast av vindmyllulundum, summir fuglar meiri, aðrir minni, eisini av sama slagi, móguliga vegna tilvenjing. Summi fuglasløg eru munandi meiri viðbrekin fyri vindmyllum, enn frágreiðingin um lívfrøðiligt margfeldi, ið er gjørd vegna SEV, sipar til, eitt nú mýrisnípa, steinstólpa og lógv. Metingin av neutrala ávirkan av vindmyllulundum á lógv í talvunum í frágreiðingini um lívfrøðiliga margfeldið í Klivaløkshaga eigur at verða rættað til avgjörda neiliga ávirkan.”*

Vindmyllur kunnu hava ymisk neilig árin á fugl, vegna ljóðdálking, beinleiðis skaða vegna samanstoyt, mist lendi og órógv orsakað av byggivirksemi og øktari ferðslu. Kanningar úr Bretlandi og Noregi hava millum annað víst, at talið av lógv og steinstólpu kann minka tætt við vindmyllur. Tjöldur eru mett at vera harðbálnari og flyta seg ikki eins lætt vegna órógv. Teljingar í Húsahaga í 2017 benda á, at fuglatalið ikki minskar samanborið við kanningar, ið vórðu gjørdar í 2013-2014, áðrenn vindmyllur vórðu settar upp. Fuglateljingar í Neshaga í 2011 og 2014 vísa, at steinstólpa reiðrast tætt við vindmyllurnar.

Sambært frágreiðingini um lívfrøðiliga margfeldið í Klivaløkshaga ávirkast kjógvi og skúgvur upp til 500 metrar frá vindmyllum. Kanningar frá Orknoyggjum vísa tó, at tjógvi reiðrast tætt við, har vindmyllur eru.

Frágreiðingin mælir eisini til at taka atlit at grágrælingi. Bert einstøk pør av grágrælingi reiðrast í Føroyum. Talið hevur seinastu um 40 árin verið reiðuliga stöðugt. Av tí at grágrælingur mest tykist at koma til Føroya sum ferðafuglur, er talið á búfugli í Føroyum valla haldgott grundarlag til at meta um líkindi og stöðu hjá hesum fugli í Føroyum, Evropa og altjóða, sí talvu 2. Sambært frágreiðingini um lívfrøðilig margfeldi eru váðarnir fyri grágrælingini í sambandi við vindmyllur serliga órógv undir bygging, miss av tilhaldslendi, broyting av lendinum og økt ferðsla eftir byggitíðarskeiðið, og skulu atlit takast at hesum.

Eitt mýrusnípureiður/par varð eygleitt um ½ km ella meiri frá mest sannlíku staðsetingini av sunnastu myllunum. Í evropeiskum høpi er talið á mýrisnípu minkandi.

Sambært frágreiðingini um lívfrøðiligt margfeldi í Klivaløkshaga eru váðarnir fyrri mýrusnípu í sambandi við vindmyllur serliga órógv undir bygging, miss av tilhaldslendi og broyting av lendinum, og skulu atlit takast at hesum.

Helsareyði varð funnin við Gróthúsvatn. Talið av búfugli í Føroyum hevur í fleiri áratíggju verið rættuliga støðugt við um 15 pørum, sum, meiri enn at hótta slagið, ger helsareyða til sera sjáldsaman búfugl í Føroyum. Sannlíkt eru umstøðurnar betri aðrasteðs til at reiðrast og føða ungunum, og hava Føroyar óivað størri týdning fyrri ferðingina enn sum búpláss. Við so lítlum tali hava Føroyar lítlan týdning fyrri evropeiska og altjóða stovnin.

4.2.5 *“Vindmyllurnar verða í nýtslu alt árið, og tí er ikki nøktandi, at teljingar ikki eru gjørdar yvir størri partar av árinum. Tað er sera ónøktandi, at teljing av fuglum bert er gjørd yvir fáar dagar í juni og juli. Eingin upplýsing er um, hvussu økið verður vitjað av fuglum í flytitíðini um várið og heystið. Veruliga margfeldið av fugli er munandi størri enn í frágreiðingini, sum SEV hevur latið gjørt um lívfrøðiligt margfeldi, bæði í Klivaløkshaga og við Gróthúsvatn. Í fuglateljningum hjá Fuglafrøðifelagnum í Klivaløkshaga í mai 2024 vórðu eygleiddir í minsta lagi dupult so nógv fuglasløg og upp í 10-11 ferðir fleiri fuglar av sama slagi sum í august 2023”.*

Fuglateljningarnar, sum eru endurgivnar í umhvørvisárinmetingini, eru gjørdar frá miðjan juni til miðjan juli 2023. Fuglafrøðingar eru ymsir á máli um, nær best er at telja. Flestu flytifuglar koma til landið í mars apríl, og summir rýma ikki aftur fyrr enn í oktober-november. Nøkur fuglasløg verpa fleiri urptir, og nógv fuglasløg verpa í aftur reiðrið, um eggini verða rænd, ella byggja nýtt reiður aðrasteðs. Samanumtikið hevði ein betri mynd óivað fingist við eisini at talt fugl í eitt longri tíðarskeið, serlig í mai og helst eisini í august.

Í talvu 2 sæst fuglur taldur í juni-juli 2023 ísv frágreiðingina um lívfrøðiligt margfeldi. Fyri einstaka fuglaslagið er mett um árin frá myllum, um tal, hóttanarstig og gongd í Føroyum seinastu áratíggjuni sambært tøkum upplýsingum, og eru metingar hjá IUCN av evropeiskum tali, hóttanarstigi og gongd fyri fuglasløg tikin við.

Sløgini, sum eru umboðað av størri tali, steinstólpa og tjaldur, eru vanligur hagafuglur. Í sambandi við nógv av flytifuglasløgnum hava Føroyar eftir Bonnsáttmálanum (CMS) skyldu til at fara varliga um og fylgja við ávirkanina á og gongdini hjá fuglastovnunum. Fyri nøkur fuglasløg er væntandi, at tey leita longri burturi frá myllunum fyrri at reiðrast.

Við hoyringarsvarinum sendi fuglafrøðifelagið úrslit frá egnum teljingum. Tvær teljingar vóru uttanfyri og/ella í útriðini av vindmylluøkinum. Í teljing tann 23. mai 2024, har tað varð talt heilt frá Søltuvíkarvegnum – men annars í høvuðsheitum í ætlaða vindmylluøkinum, sóust fleiri sløg og fleiri fuglar av hvørjum slagi enn í teljingunum í sambandi við frágreiðingina um lívfrøðiligt margfeldi. Fuglafrøðifelagið upplýsir tó

ikki, um talan er um ungfugl, reiðrandi fugl/pør og reiður, og tað sæst ikki, hvørjir fuglar eru taldir innan- og uttanfyri ætlaða vindmylluøkið.

Í talvu 2 eru úrslitini frá teljingini hjá fuglafrøðifelagnum 23. mai 2024 tikin við (frámerkt grátt).

Talva 2. Teljingar juni/juli (frágr. um lívfrøðiligt margfeldi) og 23. mai (fuglafrøðifelagið)

Slag / Stað	Vindmyllu-økið Klivaløks-hagi	Ætlað-ur at-komu-vegur	Gróthús-vatn, vaksnir fuglar	Klivaløk-s-hagi frá Søltuvík ar-vegi sbrt. Fuglafrøðifelagið	Mettur váði ísv vindmyllur ***	Føroysk tøl, reyðlistastøða og gongd Tal av pørum ****	Evropeisk tøl, reyðlistastøða og gongd sbrt. IUCN Mió. vaksnir fuglar ****
Steinstólpa	16 pør	8 pør		11 sæddir	2,4,7	1500-3000/NT/→↑	17,5 /LC/ ?
Tjaldur	12 pør	2 pør	1 sætt	22 sædd	2,5,7	5-10.000/NT/→↓	0,6 /VU/ ↓
Spógvi	6 pør	1 par		18 sæddir	2,4,5,7	2.000 /VU/ ↓	0,72 /LC/ ?
Lógv	6 pør	2 pør		11 sæddar	2,4,5,7	600 /VU/ ↓	1,96 /LC/ →
Terna	5 pør			3 sæddar	2,3,4,5,7	7.600 /EN/ ↓	1,2 /LC/ →
Kjógvi	3 pør	2 par		17 sæddir	2,3,4,5	450-600 /EN/ ↓↓	0,066 /EN/ ↓
Skúgvur	2-3 pør	1 sæddur		4 sæddir	2,3,4,5	400-600 /VU/ ↑	0,027 /LC/ ↑
Grátítlingur	1 par	4 pør		1 sæddur	2,4,7	2-6000 /NT/ →↑	0,43 /LC/ ?
Mýrisnípa**	1 par			5 sæddar	2,4,5	1500-3000/NT/→	6,2 /VU/ ↓
Kráka	1 par	1 par		5 sæddar	2-7	1.500 /NT/ →↑	Ikki mett
Grágrælingur*	1 par				2,4,5,7	15-30 /CR/ →	0,185 /LC/ →
Likka	3sæddir	3sæddar	5 pør	8 sæddar	(2,3,5,7)	9.000 /NT/ →↓	0,781 /LC/ ↑
Skatumási		2 sæddir				700-1.000/NT/→↑	2,25 /LC/ ?
Grágás		2 sæddir	32sæddir		2,7	250-400 /CR/ ↑↑	0,866 /LC/ ↑↑
Brandgás*		1 par	200	3 sæddar	2,3,4,5,7	10-30/ikki mett/↑	0,939 /LC/ ↑
Fjallmurra*			2 sæddir	4 sæddir		10-15 /CR/ →	0,125 /LC/ →↑
Helsareyði*			2 pør		2,6,7	15 /CR/ ↓	0,678 /LC/ →
Svartbakur			1 par	1 sæddur	2,3,5,6,7	1.200 /NT/ ↑	0,196 /LC/ →
ErlaKongsdóttir*			1 sætt			0-20 /CR/ →↑	39 /LC/ →
Títlingur			1 par	1 sæddur		500-2000/NT/→↓?	133 /LC/ ↓
Fiskimási**				4 sæddir		1200-1500/NT/→↑	1,13 /LC/ ↓
Ravnur**				1 sæddur		250-500 /NT/ →↑	1,72 /LC/ ↑
Stari**				2 sæddir		25.000/ikki mett/↑	70 /LC/ →

*Fáir búfuglar kann merkja, at slagið er hótt, lutfalsliga nýtt í Føroyum ella í høvuðsheitum reiðrast í øðrum londum.

**Fuglur av hesum sløgum, sum verpir í Føroyum, er mettur sum atlantiskt undirslag (Føroyum og/ella grannaoyggjunum).

***Váði eftir væntaða ávirkan sbrt frágreiðing til SEV um lívfrøðiligt margfeldi: 1. Ljóðdálking. 2. Órógv undir bygging. 3. Beinleiðis skaði vegna samanbrest. 4. Miss av tilhaldslendi. 5. Broyting av lendinum. 6. Órógv undir gerð av vindmyllulund og vegagerð. 7. Økt ferðsla eftir byggitíðarskeiðið.

****Kodurnar standa fyri: LC=støðan góð, VU=viðbrekin, NT=nærum hótt, EN=hótt, CR=sera hótt. Píkur upp merkir økjandi tal, píkur niðureftir minkandi tal og píkur frameftir støðugt tal. Spurnartekin merkir manglandi neyvar upplýsingar um stovnsstødd og/ella neyvu gongdina.

Sum tað sæst í talvu 2, er gongdin í føroysku stovnunum góð fyri tey fuglasløg, har mett verður, at fuglurin í Føroyum er ella hoyrir til serligt undirslag, og har Føroyar hava serligar skyldur.

4.3 Viðmerkingar frá fólki á Sandi

4.3.1 *“Talan er um eitt heilt serligt øki við ríkum fuglalívi við í minsta lagi 23 ymiskum fuglasløgum, íroknað fleiri mäsasløgum og tí størsta helsareyðaøkinum í Føroyum.”*

Sannlíkt verður sipað til eitt størri øki frá og við Gróthúsvatn, fram við berginum og láglendisøkið ímóti Søltuvík og Salthøvda. Í teljingunum í sambandi við frágreiðingina um lívfrøðiligt margfeldi vórðu við Gróthúsvatn eyggleidd eitt svartbakapar, fimm líkkupør og tvey helsareyðaøpør, í Klivaløkshaga trý líkkupør, og fram við ætlaða atkomuvegnum tvey skatumásapør og trý líkkupør. Frá Søltuvíkarvegnum og í Klivaløkshaga taldi fuglafrøðifelagið níggju fiskimásar, átta líkkur, ein svartbak og ongan helsareyða. Sambært IUCN eru eingi av hesum fuglasløgum viðbrekin ella hótt og støðan góð (Least Concern, LC).

4.3.2 *“Økið frá Gróthúsvatni í Trøllhøvda og aftur í Salthøvda eigur at gerast Ramsarøki, tí ongastaðni í landinum er slíkt serstakt náttúruøki.”*

Trý Ramsarøki eru í Føroyum. Tey eru Nólsoy, Skúvoy og Mykines. Henda góðkenning tekur ikki støðu til, um økir lúka treytir til at verða útnevnd til Ramsarøki sambært Ramsarsáttmálanum.

4.3.3 *“Myllurnar eru so ógvusliga stórar, ... í luftini verða óljóð, skuggakast og turbulensur, og ristingar í jørðini koma at ávirka fuglalívið og fenaðin”.*

Simuleringar vísa, at óljóð frá myllunum verður undir galdandi markvirði, at skuggakast í økjum við bústøðum og frítíðarbústøðum eru undir galdandi markvirði, og at skuggakast verður minni enn 10 tímar um árið, sum er tilmælda hámarkið. Veingirnir á myllunum verða viðgjørdir við máling, ið ikki skyggir, og tí verður ikki mett, at endurskyn verður nakar trupulleiki.

Tey flestu fuglasløgini við Gróthúsvatn eru vanligir vað- ella hagafuglar. Sambært altjóða og evropeiska reyðlistanum er teirra støða góð (Least Concern, LC), og metir Umhvørvisstovan, at hetta sum heild best umboðar ta veruligu støðuna hjá tí einstaka fuglaslagnum.

Ávísur váði kann vera fyri samanstoyti við vindmyllur. Tað veldst m.a. um, hvussu sjónligar myllurnar eru, hvørja hædd fuglarnir vanligi flúgva í, og vektina hjá fuglinum. Í frágreiðingini um lívfrøðiligt margfeldi í Klivaløkshaga, sum eisini endurgivið í Umhvørvisárinmetingini, er mett um, hvørji fuglasløg eru mest viðkvom fyri hesum.

Metingin er endurgivin við einum 3-tali í talvu 2 í teiginum “Mettur váði ísv vindmyllur”.

4.3.4 “Fáar hundrad metrar frá ætlaðu staðsetingini av vindmyllunum eru fuglabjörg, har lundar, lomvigar, álkur, ritur, skrápar, skarvar, æður og teistar eiga, umframt at smáfuglar veiða kykt í björgunum.”

Sambært uppskotunum til staðseting verður tann stytsta frástøðan frá nevndu fuglabjörgum til nærmastu myllu um 1 km og til kannaða økið um ½ km. Eingi av nevndu fuglasløgum vórðu eygleidd í teljingunum fyri SEV ella hjá Fuglafrøðifelagnum og ávirkast tí valla av myllunum. Einki við verkætlanini tykist at forða smáfugli at veiða smákykt í bjargalendinum.

4.3.5 “Báðu megin fjallaryggjin eru vátlendi við stórum lívfrøðiligum plantumargfeldi”.

Ætlaða vindmylluøkið liggur munandi hægri og um ½-1 km frá nevndu lendum og er heilt øðrvísi; turt, skurslut lendi við lítlum gróðuri, ongum sjáldsomum plantusløgum.

Talva 3. Fjarstøða frá kannaða økinum og nærmastu vindmyllu

Mett fjarstøða í km	frá kannaða økinum	frá nærmastu vindmyllu
Klivarnar	~ 0,5	0,9 – 1
Lág- & vátlendi ímóti Søltuvík	~ 0,5	~ 0,5
Gróthúsvatn	~ 0,8	~ 1,1
Bústaðarøki á Sandi	~ 1,3	~ 1,4

Í teljingunum, sum vegna SEV vórðu gjørdar við Gróthúsvatn, vórðu bert fáir fuglar eisini skrásettir í tí vegna SEV kannaða partinum av Klivaløkshaga og fram við ætlaða atkomuvegnum. Í teljingunum hjá Fuglafrøðifelagnum sæst sama mynstur. Hetta kundi bent á, at hesin parturin av Klivaløkshaga, ið eisini er rættuliga turrur og lutfalsliga berligur, hevur avmarkaðan týðning fyri fuglalívið ½ til 1 km eystanfyri við Gróthúsvatn.

4.4. Partshoyring

Uppskot til góðkenning varð sent Eifelagnum SEV og Sands kommunu til viðmerkingar hin 1. juli 2024.

Eifelagið SEV viðmerkti, at grevstur, stoyping og líknandi, sum kann órógva fuglin í økinum, kann fara fram uttanfyri bútíðina, men at tað at seta upp vindmyllutorn og veingir tekur um tveir mánaðir, og má hetta gerast, tá veðrið er til vildar, og má tað kunna fara í gongd í seinasta lagi miðjan juni.

Sands kommuna hevði ongar viðmerkingar.

5. Niðurstøða

Samanumtikið

- verður óljóð frá vindmyllulundini í bygdum øki innan fyri galdandi markvirði,
- verður skuggakast í bústaðarøki og frítíðarbústaðarøki undir 10 tímar um árið,
- verða bústaðarøki og ferðsla á almennum vegum ikki ávirkað av endurskini,
- er lendið í økinum mest turt, skurslut við lítlum gróðuri og einum lítlum vátlendisøki,
- vórðu eingi sjáldsom plantusløg funnin í økinum,
- er nakað av fugli í ætlaða mylluøkinum og fram við atkomuvegnum,
- ávirkast nøkur fuglasløg meiri av vindmyllum og/ella halda seg meiri burturfrá,
- sýnast summi fuglasløg at trívast undir og nærhendis vindmyllum,
- eru ikki ábendingar um, at stórvegis av fugli stoytir saman við vindmyllur,
- eru bert fáir fuglar av sløgum, ið halda til við Gróthúsvatn, funnin í Klivaløkshaga.

Tað slepst neyvan undan, at vindmyllur í ávísan mun kunnu ávirka fugl. Fyri tey flestu fuglasløgini er talan um fá pør.

Umhvørvisstovan metir ikki, at ætlaðu vindmyllurnar í Klivaløkshaga fara at hava munandi skaðilig árin á umhvørvið, íroknað á gróðurin, fyri vátlendið og vatnviðurskiftini og fyri fuglin í økinum, og at ætlanin fær lítlan ella ongan týdning fyri fuglastovnarnar.

6. Avgerð

Umhvørvisstovan góðkennir umhvørvisárinsmetingina hjá Elfelagnum SEV frá apríl 2024 av mettum árinum av at seta fimm til sjev vindmyllur upp í Klivaløkshaga.

Treytin fyri hesa góðkenning er, at

- 6.1 farið verður fram, sum greitt er frá í umhvørvisárinsmetingini, íroknað at minst møguligt lendi verður nýtt, og arbeiðið verður gjørt eftir lendinum og stendur ikki eftir sum stór inntriv í náttúruna,
- 6.2 vátlendisøkir og tað natúrliga vatnrensið í økinum verður varðveitt,
- 6.3 felagið, sum vinnur útboðið, skipar fyri uppfylgjandi fuglateljning við tvey ára millumbilum í átta ár eftir, at vindmyllurnar eru settar upp og farnar at mala, so at fylgjast kann við gongdini hjá fugli í økinum, og sendir Umhvørvisstovuni ætlan um, hvussu og nær á árinum hetta verður gjørt, í seinasta lagi eitt ár fyrstu teljing,
- 6.4 at felagið, sum vinnur útboðið, regluliga og oftari í summarhálvuni skrásetir deyðan fugl í økinum og møguliga orsök, og sendir Umhvørvisstovuni eina skrásetingarætlan í seinasta lagi 2 mánaðir áðrenn vindmyllurnar gerast virknar,
- 6.5 alt tað arbeiði, sum kann, skal verða gjørt uttanfyri bútidina hjá fugli í økinum, og tíðarætlan fyri arbeiðini verður send Umhvørvisstovuni, áðrenn farið verður í gongd,
- 6.6 vegurin til vindmyllurnar verður stongdur fyri almennari ferðslu,
- 6.7 felagið, sum vinnur útboðið, upplýsir um og grundgevur fyri møguliga nýtslu og nýtta mongd av evnum, ið kunnu hava neiligt árin á umhvørvi og heilsu, og lýsir, hvussu dálking verður fyribyrgd.

7. Eftirlit

Umhvørvisstovan hevur eftirlit við, at treytirnar í hesi góðkenning verða hildnar.

8. Kæra

Henda avgerð kann kærast til landsstýriskvinnuna við umhvørvismálum. Møgulig kæra skal sendast til Umhvørvisstovuna, sum sendir kærana til landsstýriskvinnuna við neyðugum skjølum.

Kærufreistin er fyra vikur frá tí at avgerðin er almannakunngjørd. Kærur skulu vera Umhvørvisstovuni í hendi í seinasta lagi fríggjadagin 9. august 2024.

Sigga Jacobsen, deildarleiðari

Roar Olsen, m